

УНИВЕРЗИТЕТУ „ЏОН НЕЗБИТ“
ПРАВНИ
ФАКУЛТЕТ
БЕОГРАД

ЗАВРШНИ РАД НА СТУДИЈАМА ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

(навести: ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ИЛИ УМЕТНИЧКИ ПРОЈЕКАТ)

На основу одлуке Сената Универзитета од _____, пошто смо проучили урађену
ДОКТОРСКУ ДИСЕРТАЦИЈУ _____ под називом:

(навести: ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ИЛИ УМЕТНИЧКИ ПРОЈЕКАТ)

РЕГИОНАЛНА И РАЗВОЈНА ПОЛИТИКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

кандидата: ЉИЉАНЕ М. МУДРИНИЋ подносимо следећи:

(звање, име и презиме кандидата)

РЕФЕРАТ

1. Основни подаци о кандидату, докторској дисертацији/ уметничком пројекту

(Елементарни подаци о кандидату, наслову рада, обиму и библиографским подацима)

Љиљана М. Мудринић, рођена је 7.5. 1967. године, у Доњем Волару, општина Приједор, Република Српска, БиХ.

Основне студије на Факултету политичких наука у Сарајеву, смјер политологија, завршила је 1992. године.

Двогодишње постдипломске, специјалистичке академске студије, Међународне студије на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, уписала је 2006. године а завршила 2010. године, одбраном специјалистичког рада под називом „Европске перспективе Босне и Херцеговине“.

Докторске студије на Универзитету „Џон Незбит“ у Београду, Факултету за право, јавну управу и безбедност уписала је 2011. године. Пријава докторске тезе прихваћена је 19.2.2015. године од стране Комисије универзитета.

Завршена дисертација на тему „Регионална и развојна политика Босне и Херцеговине“ написана је на око 280 страна, формата А4 (око 459.000 карактера). Садржај је изложен у шест делова, укључив Увод, Закључно разматрање и препоруке.

Поред основног текста, дисертација садржи посебне табеларне прилоге и списак коришћене литературе. У списку литературе су посебно наведени врло бројни и разноврсни коришћени извори класификовани по групама: Књиге, монографије и уџбеници; Научни радови из часописа и зборника радова са научних скупова; Радови са Web страница; Прописи и документи.

У досадашњем научном раду објавила је три научна рада у референтним часописима, и то:

1. *Људска права у БиХ у свјетлу евроатланских интеграција*, Годишњак правног факултета Универзитета у Бања Луци, број 31/32. 2010 г. стр 409. - 419. УДК 35(05),

ИССН 0350-9052, УДК 341.2(497.6).

2. *Европске перспективе западног Балкана и унапређење регионалне сарадње*, Научно стручни часопис „Примус“ Високе школе за пословни менаџмент у Градишци, број 2/2010, стр. 183.-188. ИССН 1986-5910.

3. *Токови међународне безбједносне политике*, Научно стручни часопис Примус Високе школе за пословни менаџмент у Градишци, број 3/2011., стр. 133-138. УДК 327:341}>351.74/.75.

Радила је као новинар у Радио-телевизији Босне и Херцеговине, Радио-телевизији Републике Српске, франкфуртским Вестима и недељном листу "Козарски вјесник" и "Радио-Приједору" у Приједору.

2. Предмет и циљ докторске дисертације/уметничког пројекта

(Показати да је реч о оригиналној идеји, значајној за развој научне или уметничке области)

Предмет истраживања докторске дисертације „Регионална и развојна политика Босне и Херцеговине“ представља сложен научноистраживачки подухват. У категоријалном погледу регион је област унутар једне државе а регионализација је процес стварања региона и начина вођења политике државе, усмјерене на специфичне потребе појединих подручја и њиховог складног развоја, док регионализам представља тежњу појединих подручја да се конституишу и признају као региони са одређеном аутономијом и правним претпоставкама за то.

Регионализација државе је ефикасан процес стварања региона и механизам државне управе за постизање равномјернијег развоја региона, смањење регионалних диспропорција, структурно прилагођавање региона постојећим ресурсима, коришћење компаративних предности повезивања са сусједним регионима у циљу ефикаснијег развоја појединих регионалних цјелина и уређење појединих заокружених цјелина државне територије према њиховим специфичним политичким, економским, културним, социјалним, безбједносним и традиционалним специфичностима. Сви елементи процеса регионализације представљају значајне сегменте предмета истраживања у овој докторској дисертацији. Посебан сегмент истраживања представљају узроци регионалне неједнакости појединих заокружених територијалних цјелина у БиХ, од историјског наслеђа, преко неадекватне неционалне, економске, социјалне, културне, образовне, кадровске, безбједносне информатичке, информативне и других врста политика и стратегија развоја регионалних цјелина, до њихове етничке затворености, географске удаљености и неповезаности са другим ентитетима у БиХ и регионима у сусједним државама.

2.2. Циљеви докторске дисертације

Општи (генерални) циљ истраживања у докторској дисертацији био је да се укаже на друштвени и научн значај регионалне и развојне политике за даљи развој политичког система сложене државе каква је Босна и Херцеговина, састављена од три конститутивна

народа, два ентитета и једном посебном државном творевином – Брчко Дистрикт.

Научни циљеви докторске дисертације су дескрипција, класификација и типологизација регионалне и развојне политике у политичко-правном систему Босне и Херцеговине, те предлог модела и научно објашњење елемената асиметричног модела децентрализације, прилагођеног политичко-правном систему, будућим развојним потребама државе и њених ентитета, те политички институционалним, економским, демографским, социјалним, културним, етничким, вјерским и другим специфичностима регионалних и локалних подручја.

Друштвени циљеви докторске дисертације били су да се на бази научно утемељених аргумената овом дисертацијом укаже на неопходну потребу оријентације сложене државе Босне и Херцеговине на један прихватљив модел асиметричне регионализације у којем би се обезбедила већа демократизација друштва, децентрализација власти и равномернији развој свих дијелова државе.

Будући да се ради се о оригиналној идеји докторске дисертације, значајној за развој научне области јавне управе, развој научне мисли у овој области друштвеног живота и примену стечених знања у процесу предстојеће регионализације Босне и Херцеговине, комисија сматра да су у потпуности остварени научни и друштвени циљеви истраживања у овој докторској дисертацији.

2. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

(Објаснити да ли су хипотезе научно потврђене или оборене)

Хипотетички оквир истраживања у докторској дисертацији чиниле су једна општа и шест посебних хипотеза истраживања, са идентификованим манифестним индикаторима за њихово потврђивање и оповргавање.

Општа (генерална) хипотеза истраживања у овој докторској дисертацији гласила је: постојећи нормативно - правни оквир Босне и Херцеговине не омогућава корјениту промјену у регионалној и развојној политици Босне и Херцеговине, а спровођењем уставних реформи и доношењем новог закона о регионалном развоју, створили би се неопходни услови за целовиту нормативну уређеност ове области која би дала снажан импулс даљој демократизацији политичко-правног система у овој сложеној држави.

Прва посебна хипотеза гласила је: За успешну регионализацију потребно је подстицати реформске процесе деполитизације, професионализације и рационализације државне управе, те процесе децентрализације, демократизације и модернизације политичког, правног, економског и социјалног система.

Друга посебна хипотеза гласила је: Развијени системи регионалне самоуправе карактеристични за земље са демократском традицијом, нису представљали довољно искуство за посткомунистичке земље у првој фази транзиције, па чак ни касније, када је на дневни ред дошло питање модернизације државне административне структуре власти.

Трећа посебна хипотеза гласила је: Асиметрично унутрашње уређење државе,

са два ентитета и Дистриктом Брчко, са четири различита правна и политичка система и различитим схватањем централизације и децентрализације, утичу на то да Босна и Херцеговина има један од најсложенијих облика државног уређења у свету.

Четврта посебна хипотеза гласила је: На процес регионализације у Босни и Херцеговини утиче пренос овлашћења са ентитета на државни ниво уз сталну интенцију ентитета и кантона да задрже висок степен централизације власти, па је отуда власт подељена између државе и ентитета, између ентитета и кантона и између кантона и локалне самоуправе.

Пета посебна хипотеза гласила је: Регионализација у Босни и Херцеговини захтева вишестепени модел локалне самоуправе, заснован на децентрализацији јавних функција са централног нивоа власти на ниже територијалне јединице, приближавајући их грађанима и њиховим потребама.

Шеста посебна хипотеза гласила је: Уставним законима и посебним законом неопходно је, у складу са најбољим европским искуствима, регулисати моделе статистичке, управне и политичке регионализације у Босни и Херцеговини.

Из целине резултата истраживања у докторској дисертацији, комисија оцењује да су научно потврђене општа (генерална) и свих шест посебних хипотеза истраживања.

4. Кратак опис садржаја

Дисертација је, по својој форми, концепцијски структурирана у шест делова као аналитичких и синтетичких поглавља:

У првом, изложен је методолошки оквир истраживања: предмет истраживања; циљеви истраживања; хипотезе истраживања; методе и начин истраживања; научна и друштвена оправданост истраживања.

У другом, теоријски оквир истраживања, разматра се појмовно одређење региона, регионализације и регионализма, значај регионализма за развој савремених држава, као и претпоставке за развој регионализма и регионализације.

Треће поглавље је посвећено компаративној анализи модела регионализације, разматра норме о регионализму у Европској унији, правно уређење регионализма у другим земљама а посебно на примерима у Шпанији, Италији и Хрватској.

У четвртом (и најопширнијем) поглављу, детаљно се разматрају политичке, правне и економске претпоставке заснивања и развоја регионализма и регионализације у БиХ. Посебно се разматрају политичке претпоставке а нарочито: геополитички аспекти регионализма у БиХ; историјско – етничке регије БиХ; разлози за и против, изазови и препреке политичке регионализације БиХ. Комплексна анализа правних претпоставки заснивања регионализма и регионализације у БиХ обухвата постојећи уставно-правни оквир, од Дејтонског мировног споразума, преко устава

БиХ, Републике Српске, Федерације БиХ и Дистрикта Брчко, до закона о локалној управи и самоуправи. Анализа економских претпоставки регионализма обухвата опште проблеме регионалних и развојних економских неједнакости, ентитетске и регионалне разлике социоекономске структуре, ниво и динамику сиромаштва и проблеме и динамику економског раста у БиХ, што представља значајан научни допринос постојећој теорији јавне управе, посебно теорији и пракси регионализације и регионализма у сложеним државним творевинама.

Пето поглавље је посвећено разматрању могућих модела регионализације Босне и Херцеговине, узроцима и последицама непостојања одговарајуће регионалне политике, односно уставноправним аспектима и могућим моделима (типови) регионализације и разматрању регионализације као фактора развоја и демократије у БиХ. Овај део дисертације у научном погледу је у потпуности оригиналан.

Шести део представљају закључна разматрања.

Кроз садржај ове докторске дисертације значајна пажња посвећена је појмовима регион, регионализација и регионализам ради њиховог појашњења и разликовања. Потом је указано на значај регионализма и претпоставки за његов развој, политичких, правних и економских.

Компаративном анализом регионализације у другим земљама, дат је примјер како се овај процес развијао и како функционише у другим земљама чији примјери могу послужити и Босни и Херцеговини. Затим, какаве су правне, политичке и економске претпоставке заснивања регионализма и регионализације у БиХ и како би изгледали могући модели регионализације у Босни и Херцеговини. Територијална организација и економске неједнакости у Босни и Херцеговини и разлози непостојања нове регионалне политике, такође су важан дио ове докторске дисертације, која представља самостално и оригинално научно дело кандидата Љиљане Мудринић

5. Остварени резултати и научни допринос

(Конкретно навести допринос научној, стручној или уметничкој области)

Поред научно аргументованог указивања на место и значај регионализације у правном политичком и економском систему БиХ и прецизније њене концепције у теоријском смислу, научни допринос докторске дисертације кандидата Љиљане Мудринић усмерен је на дескрипцију и научно објашњење модела регионализације у другим земљама и оних који би се могли применити у Босни и Херцеговини. У садржају ове докторске дисертације посебно се изложени и обрађени емпиријски проблеми регионалних социоекономских и развојних неједнакости у БиХ. Све то представља значајан и оригиналан допринос политичко-правној теорији регионализације, регионализма и одрживог развоја сложених држава каква је Босна и Херцеговина.

Имајући у виду значај који заузимају регионалне политике у Европској унији, али и неким земљама у окружењу, овој области у Босни и Херцеговини посвећена је недовољна пажња и он није довољно истражена. Стога резултати истраживања у овој докторској дисертацији великим делом попуњавају ту научну празнину.

Главни теоријски допринос ове докторске дисертације је у аргументованом научном објашњењу главних предности модела асиметричне регионализације Босне и Херцеговине, у којем регионалне развојне политике треба да омогуће свим регијама да, у сарадњи са другим регионалним целинама, остваре своје развојне потенцијале и искористе могућности за одржив развој и друштвено благостање својих становника, посвећујући притом додатну пажњу подручјима која заостају у развоју, због чега ова докторска дисертација, по оцени Комисије представља самостално и оригинално научно дело значајно за даљи развој политичко-правне теорије у области регионализације. Осим тога, резултати истраживања у овој докторској дисертацији представљају прву озбиљнију научну анализу сагледавања друштвене потребе за одређеним степеном асиметричне регионализације Босне и Херцеговине који је, као модел, и једино примењив у постојећем уставноправном устројству ове сложене државе настале пре 21 годину, арбитражом међународне заједнице, после четворогодишњег грађанског, етничког и верског рата који је вођен на територији ове новонастале државе из бивше СФРЈ.

6. Закључак

(Навести да је докторска дисертација/уметнички пројекат урађена у свему према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно или уметничко дело и да су се стекли услови за његову јавну одбрану)

Докторска дисертација под насловом „**Регионална и развојна политика Босне и Херцеговине**“ урађена је у свему према одобреној пријави и представља оригинално и самостално научно дело.

На основу свега што је претходно наведено, Комисија за оцену докторске дисертације констатује да су се стекли услови за јавну одбрану дисертације, те предлаже Научно-наставном већу да прихвати докторску дисертацију кандидата **Љиљане М. Мудринић** и одобри јавну одбрану исте.

У Београду, 11. јула 2016.

Чланови комисије:

1. Проф. др Милан Р. Милановић, редовни професор,
Факултет за право, јавну управу и безбедност, Београд
2. Проф. др Горан Поповић, редовни професор
Економски факултет, Бања Лука.
3. Проф. др Миломир Минић, редовни професор,
Факултет за право, јавну управу и безбедност, Београд.